

Håkon Andersen
Heliveien 208
1820 SPYDEBERG

Deres ref.:

Vår ref.:

21/2464 - 9 / CECBERGS

Dato:

07.03.2022

Gbnr 465/39 - Haukenesveien 52 - Tilbygg til fritidsbolig - Tillatelse til tiltak og dispensasjon

Tiltak: Tilbygg til fritidsbolig
Byggested: Gbnr 465 / 39 Haukenesveien 52
Tiltakshaver: Håkon Andersen

Vi viser til søknad mottatt 31.03.2021.

Søknaden er behandlet etter plan- og bygningsloven av 27. juni 2008 nr. 71 (heretter pbl) med tilhørende forskrifter.

Delegasjonshjemmel: «Politisk reglement» vedtatt 09.10.2019 i saksnr 15/19, endret 30.10.2019 i saksnr 28/19 og administrativt 10.01.2020, samt «Ansvar og myndighet for ansatte i Indre Østfold kommune» vedtatt 04.09.2019.

Delegasjonssaksnr: 189/22

Vedtak:

1. Kommunen gir tillatelse til tiltak iht. søknad med vedlegg, mottatt 31.03.2021, komplett 24.02.2022, jf. pbl § 20-2 jf. § 20-4.
2. Kommunen gir dispensasjon fra arealformål landbruks-, natur- og friluftformål og byggeforbud i kommuneplanbestemmelse § 1.2.3 for oppføring av tilbygg som omsøkt, jf. pbl § 11-6, jf. § 19-2.
3. Nabomerknader er ikke tatt til følge.

Dispensasjon gis med følgende vilkår:

- Eksisterende terrasse og eksisterende uthus må rives før det kan gis ferdigattest for tilbygget.
- Tilbygget skal ha materialer og fargevalg som er i harmoni med omgivelsene og naturen.
- Eksisterende terreng og naturlig vegetasjon skal i størst mulig grad bevares ved gjennomføring av tiltaket.

Tiltakshaver skal påse at tiltaket blir gjennomført i samsvar med gjeldende lov med tilhørende bestemmelser, og tillatelser i tiltaket. Det er tiltakshavers ansvar å sette seg inn i alle relevante bestemmelser for tiltaket. Intet arbeid må utføres utover det som er omfattet av tillatelsen.

Vedtaket er gyldig i 3 år fra vedtaksdato, jf. pbl § 21-9. Ved eventuell klage på vedtaket begynner fristen å løpe fra dato for det endelige vedtaket i klagesaken. Er tiltaket ikke satt i gang innen 3 år faller tillatelsen bort. Det samme gjelder hvis tiltaket innstilles i mer enn 2 år. Fristene kan ikke forlenges, jf. pbl § 21-9 første ledd.

Ferdigattest (evt. midlertidig brukstillatelse)

Tiltaket må ikke tas i bruk før det foreligger ferdigattest (evt. midlertidig brukstillatelse).

Før det kan gis ferdigattest må følgende dokumentasjon sendes inn:

1. Bekreftelse på at det foreligger dokumentasjon som grunnlag for driftsfasen (FDV-dokumentasjon)
2. Eventuelle endringer fra tidligere godkjente tegninger og situasjonsplan som ikke krever endringssøknad.

Blankett for søknad om ferdigattest kan lastes ned her:

https://dibk.no/globalassets/blanketter_utskrift/5167-soknad_om_ferdigattest1.pdf

Tiltaket

Tilbygg til fritidsbolig

Arealer til matrikkelen	Bebygd areal – BYA	Bruksareal – BRA	Bruttoareal – BTA
Plan 1		42,7 m ²	48,2 m ²
SUM	51 m ²	42,7 m ²	48,2 m ²

Tillatelsen er gitt på grunnlag av:

1. Situasjonsplan mottatt 24.02.2022
2. Tegninger mottatt 24.02.2022

Saksgang/historikk

Søknad om tillatelse til tiltak uten ansvarsrett og søknad om dispensasjon kom inn til kommunen 31.01.2021. Søknaden ble sendt overordnede myndigheten til uttalelse 19.04.2021. Tilbakemelding om mangler ble sendt tiltakshaver i brev 03.06.2021 etter mottak av uttalelser til søknaden. Revidert søknad kom inn 26.01.2022. Ny tilbakemelding med bygningsmyndighetens foreløpige vurdering av tiltaket ble sendt 18.02.2022. Reviderte tegninger og situasjonsplan ble mottatt 24.02.2022.

Naboforhold og andres kommentarer

Det er foretatt nabovarsling i samsvar med bestemmelsene i pbl § 21-3, og det er registrert merknader fra eier av gbnr 465/3. Eier av eiendommen ønsket ikke tiltaket slik det var utformet i tegninger mottatt hos kommunen 26.01.2022. Det er ikke uttypet i merknaden hvorfor tiltaket ikke er ønsket. Tiltaket er igjen revidert (tegninger mottatt av kommunen 24.02.2022), og bygningsmyndigheten mener tiltaket er revidert til å være mindre fremtredende i omgivelsene, samt liknende i sine visuelle kvaliteter som første omsøkte versjon, men med annen plassering, og mener derfor endringen ikke berører naboeiendommen slik at det ikke er nødvendig med nabovarsling av det reviderte tiltaket.

Uttalelser fra andre myndigheter/behandling etter andre lovverk

Det er innhentet uttalelse fra Statsforvalteren i Oslo og Viken og Viken fylkeskommune.

Statsforvalteren i Oslo og Viken har følgende vurdering:

«I 100m-beltet skal det tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser, jf. plan- og bygningsloven § 1-8.

Vi er av den oppfatning at dersom det skal gis dispensasjon for byggetiltak i strandsonen må det føre til en forbedring av allmennhetens interesser som skal prioriteres her.

Eksisterende hytte ligger på Kaninøya i kort avstand fra Lyseren. Vi ser det som positivt at en ønsker å tilknytte seg vann- og avløpsnett. Omsøkte tiltal er imidlertid betydelig større enn det som er nødvendig for å tilrettelegge for vann og avløp. Om det skal gis dispensasjon for utvidelse av hytta utover tilrettelegging for vann og avløp, mener vi at dette må medføre en større forbedring av allmennhetens muligheter til bruk av strandsonen på stedet.

På eiendommen ligger det i dag både en hytte og en bod. Dersom hytta skal tilbygges mener vi at eksisterende bod må rives og bebyggelsen samles i en enhet, slik at privatiseringen av strandsonen på stedet reduseres. Dersom det skal oppføres ny terrasse, mener vi at denne bør ligge på vestsiden av hytta, i retning mot brygga. En utvidelse i denne retningen vil, etter vår vurdering, i liten grad medføre økning av den private sonen omkring hytta.

I henhold til plan- og bygningslovens § 19-2 kan dispensasjon ikke gis dersom hensynene bak bestemmelsene det dispenseres fra, eller hensynene i lovens formålsbestemmelser, blir vesentlig tilsidesatt. I tillegg må fordelene ved å gi dispensasjon være klart større enn ulempene etter en samlet vurdering.

Slik saken foreligger kan vi ikke se at en eventuell dispensasjon vil medføre fordeler med hensyn til ivaretagelse av allmennhetens interesser i strandsonen. Dersom det eventuelt skal tillates en utvidelse av eksisterende hytte, mener vi at det må utarbeides en alternativ løsning hvor de momenter som er nevnt tidligere i vår vurdering er ivaretatt.»

Viken Fylkeskommune har følgende innspill og konklusjon i sin uttalelse:

«Friluftslivsfaglig innspill

Tilbygg slik det søkes om, vil være i strid kommuneplan for Indre Østfold og med § 1-8 i planog bygningsloven (Forbud mot tiltak mv langs sjø og vassdrag). En eventuell dispensasjon, krever i henhold til plan- og bygningsloven § 19-2, at hensynet i lovens formålsbestemmelse ikke blir vesentlig tilsidesatt, og at fordelene ved å gi dispensasjon, etter en samlet vurdering, klart vil være større enn ulempene.

Eiendommen gbnr 465/39 der det søkes om dispensasjon, ligger på en øy i Lyseren. Denne delen av Lyseren er kartlagt som et svært viktig friluftslivsområde. Det framgår av kartleggingen at området sommerstid brukes til bading, fiske og padling og vinterstid til ski, skøytegang og pilking. Videre framgår det at området har stor brukerfrekvens og at det ganske ofte har brukere fra andre kommuner (regional bruk). En utvidelse av hytta slik det er søkt om, vil være uheldig for friluftslivsinteressene da øya og vannområdene utenfor vil oppleves mer privat. En eventuell dispensasjon vil i tillegg kunne skape presedens for tilsvarende saker.

Fylkeskommunen vil på dette grunnlag fraråde en dispensasjon slik det er søkt om. Friluftslivsfaglige spørsmål kan rettes til rådgiver friluftsliv, Eva Lill Kvisle, evakv@viken.no.»

Øvrige innspill

Saken har vært forelagt avdeling for kulturarv v/ Seksjon arkeologi samt samferdsel til

uttalelse, og det foreligger ingen merknader til saken.

Konklusjon

I alle dispensasjonssaker ber vi kommunen om å vurdere om hensynet bak bestemmelsene det dispenseres fra, eller hensynene i lovens formålsbestemmelse, ikke blir vesentlig tilsidesatt.

Vi mener omsøkte dispensasjon kan komme i konflikt med nasjonale føringer for ivaretagelse allmennhetsinteresser i 100-meters beltet. Vi anbefaler derfor kommunen ikke å gi dispensasjon i denne saken. Dersom det likevel gis dispensasjon ber vi om at det tydeliggjøres hvilke vurderinger som gjort for å sikre ivaretagelse av friluftshensyn. Dersom kommunen velger å innvilge dispensasjon mot vår fraråding, ber vi om at det tas kontakt for utforming av vilkår i saken.»

Plangrunnlag

Eiendommen omfattes av Kommuneplanens arealdel Spydeberg kommune 2016 - 2028 (PlanID 0123201401) og arealformål landbruks-, natur- og friluftformål. Tiltaket er i strid med arealformålet og byggeforbudet langs Lyseren i kommuneplanbestemmelse § 1.2.3 første ledd. Det er søkt om dispensasjon for arealformålet og kommuneplanbestemmelse § 1.2.3. Søknad om dispensasjon behandles i eget avsnitt nedenfor.

Vei og adkomst

Endres ikke av tiltaket. Eiendommen ligger på en øy og har kun adkomst fra fastlandet via vannet (Lyseren).

Uteoppholdsareal

Som vist på situasjonsplan.

Visuell utforming

Tiltaket innehar etter bygningsmyndighetens skjønn gode visuelle kvaliteter både i seg selv og i forhold til dets funksjon og dets bygde og naturlige omgivelser og plassering, jf. pbl § 29-2.

Beliggenhet og høydeplassering

Kommunen godkjenner tiltakets plassering som vist på innsendt situasjonsplan, mottatt 24.02.2022, jf. pbl § 29-4, 1. ledd, 1. punktum.

Høyde- og plasseringsangivelser gitt i lov eller plan er å forstå som absolutte begrensninger.

Sikkerhet mot fare

Eiendommen ligger innenfor aktsomhetsområde for flom.

Forholdet til utvalgte naturtyper

Det er ingen kjente registreringer av utvalgte naturtyper eller prioriterte arter på eiendommen.

Vann og avløp

Fritidsboligen er ikke tilknyttet vannforsyning og har ikke bortledning av avløpsvann, jf. pbl § 30-6. Det går frem av søknaden at det ved tiltaket tiltrettelegges for bad i fritidsboligen. Det må søkes om sanitærabonnement/utslippstillatelse og tillatelse til tiltak for vann- og avløpsanlegg dersom fritidsboligen skal tilknyttes vann- og avløpsanlegg.

Forhold til automatisk fredede kulturminner

Dersom det under anleggsarbeider treffes på automatisk fredede kulturminner, eksempelvis i form av helleristninger, brent leire, keramikk, flint, groper med trekull og/eller brent stein etc., skal arbeidet øyeblikkelig stanses og Fylkeskonservatoren varsles, jf. Lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50, (Kulturminneloven) § 8.

Dispensasjoner

Omsøkte tiltak er i strid med arealformålet landbruks-, natur- og friluftsmål i kommuneplan Spydeberg 2016-2028 og byggeforbudet langs vassdrag i kommuneplanbestemmelse § 1.2.3. Søknad om dispensasjon er datert 21.03.2021 og er supplert ved revidert søknad mottatt av kommunen 26.01.2022 og igjen 24.02.2022.

Kommunen kan gi varig eller midlertidig dispensasjon fra bestemmelser i eller i medhold av plan- og bygningsloven etter skriftlig søknad. De ulike planer og bestemmelser i planer har som oftest blitt til gjennom en omfattende beslutningsprosess. Det skal derfor ikke være en kurant sak å fravike disse. Dette også for at planens hovedformål som overordnet informasjons- og beslutningsgrunnlag ikke skal undergraves. Det kan ikke dispenseres fra saksbehandlingsregler.

Plan- og bygningsloven § 19-2 andre ledd inneholder to kumulative vilkår som begge må være oppfylt for at dispensasjon kan innvilges.

1. For det første er det en forutsetning for å kunne gi dispensasjon etter pbl § 19-2 at hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, hensynene i lovens formålsbestemmelse eller nasjonale eller regionale interesser, ikke blir vesentlig tilsidesatt, jf. pbl § 19-2 andre ledd, første punktum.
2. I tillegg må fordelene ved å gi dispensasjon være klart større enn ulempene etter en samlet vurdering, jf. pbl § 19-2 andre ledd, andre punktum.

Vurdering punkt 1:

Hovedhensynet bak arealformålet landbruks-, natur- og friluftsmål er å sikre områder til landbruksdrift, inkludert skogbruk, og ellers bevare eksisterende natur- og vegetasjonsforhold. Dette for å fremme bærekraftig bruk av naturressursene, bevare naturmangfoldet og i all hovedsak bevare landskapsbildet og naturlig vegetasjon. Innenfor arealformålet er det er tillatt med tiltak som er nødvendig for stedbunden næring basert på gårdens ressursgrunnlag. Hensynene bak byggeforbudet i 100- metersbeltet langs sjø- og vassdrag samsvarer i stor grad med hensynene bak arealformålet. Strandsonen skal holdes ubebygd. Landskapet, naturen og vegetasjon skal bevares for å sikre at naturens egne prosesser ivaretas, samt for at naturen både nå og i fremtiden skal kunne gi grunnlag for menneskers helse og trivsel. Allmennhetens ferdselsmuligheter i henhold til lov om friluftslivet av 28 juni 1957 nr. 16, skal bevares uavhengig om eiendommen er tilgjengelig for allmennheten eller ikke, slik at naturen og området kan benyttes for utøvelse av friluftsliv. Vurderingen av om hensynene bak bestemmelsene det dispenseres fra ikke blir vesentlig tilsidesatt gjøres derfor samlet nedenfor.

Eiendommen er på omtrent 925 m² og ligger på «Kaninøya» i Lyseren. Eiendommen er på det bredeste ca 39 meter fra vannkant nordøst til vannkant i sørvest. Nordvest har eiendommen en grense på omtrent 4 meter mot gbnr 465/3. Det søkes om oppføring av et tilbygg på 51 m² BYA til eksisterende fritidsbolig som er på 33,4 m². Utvidelsen er derfor større enn eksisterende fritidsbolig, men det går samtidig frem av søknaden at eksisterende uthus på ca 10 m² skal rives. Etter bygningsmyndighetens vurdering er tilbygget tilpasset eksisterende fritidsbolig på en god måte, slik at bebyggelsen ikke vil stikke seg mer ut i

omgivelsene etter endringen enn dagens bebyggelse gjør. Dersom eksisterende terrasse og eksisterende uthus også rives i forbindelse med gjennomføringen av tiltaket, mener bygningsmyndigheten at bebyggelsen får et mer samlet og dempet uttrykk i omgivelsene og sett fra vannet. Bygningsmyndigheten mener på bakgrunn av dette at tiltaket ikke medfører nevneverdige endringer av landskapsbildet.

Videre vurderer bygningsmyndigheten det slik i denne saken at eiendommen ikke privatiseres ytterligere ved oppføringen av tilbygget dersom eksisterende terrasse og eksisterende uthus rives, og legger her til at allmennheten trolig heller ikke på nåværende tidspunkt oppfatter eiendommen som utmark eller innmark hvor allmennheten kan ferdes, ettersom den lengste avstanden fra eksisterende fritidsbolig til eiendomsgrensene er omtrent 18 meter, jf. friluftsløven §§ 1a til 3a. Det er ingen kjente turstier eller andre ferdselsårer som blir berørt av tiltaket. Tiltaket berører ikke dyrket eller dyrkbar mark. Dersom det også settes vilkår om materialbruk, fargevalg og bevaring av eksisterende vegetasjon, vil etter bygningsmyndighetens syn ikke hensynene bak arealformålet og byggeforbudet i 100-meters beltet langs vannet bli vesentlig satt til side i dette tilfellet.

Plan- og bygningslovens formålsbestemmelse fremhever blant annet hensyn om bærekraftig utvikling, samordning av statlige, regionale og kommunale oppgaver, forsvarlighet i saksbehandlingen, åpenhet og medvirkning, universell utforming, hensynet til barn og unges oppvekstvilkår og estetisk utforming av omgivelsene. Bygningsmyndigheten kan ikke se at noen av hensynene i lovens formålsbestemmelse blir vesentlig tilsidesatt i denne konkrete saken, og viser til de samme momenter som i vurderingene ovenfor.

Bygningsmyndigheten finner at nasjonale eller regionale interesser blir tilsidesatt, men ikke vesentlig, og viser til vurderingene ovenfor.

Søknaden er vurdert etter retningslinjene i naturmangfoldlovens §§ 8 til 12, og bygningsmyndigheten kan ikke se at tiltaket vil komme i konflikt med forvaltningsmålene i lovens §§ 4 og 5. Utfra tiltakets begrensede karakter kan det ikke sies å foreligge fare skade på naturmangfoldet. Det er heller ikke forhold som tilsier at det bør gis avslag på grunn av føre-var-prinsippet, da dette begrensede tiltaket ikke vil påføre naturmiljøet eller naturmangfoldet alvorlig skade.

Bygningsmyndigheten har etter dette kommet frem til at hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, hensynene i lovens formålsbestemmelse eller nasjonale eller regionale interesser ikke settes vesentlig tilside i dette tilfellet.

Vurdering punkt 2:

Det er i utgangspunktet fordeler og ulemper basert på areal- og ressursdisponeringshensyn, samt samfunnsmessige fordeler og ulemper, som skal tillegges vekt når det gjøres en samlet vurdering av fordeler og ulemper etter pbl § 19-2 annet ledd, jf. Sivilombudsmannens uttalelse i sak SOM-2014-3266. Fordeler basert på individuelle hensyn kan likevel tillegges vekt dersom det kun er få, mindre vesentlige eller ingen ulemper ved å gi dispensasjon.

Fordeler i denne saken er av individuell karakter. Etter bygningsmyndighetens vurdering medfører likevel ikke dispensasjon for omsøkte tilbygg noen samfunnsmessige ulemper ettersom det er godt tilpasset eksisterende bebyggelse, og vilkår om riving som nevnt, bidrar til å samle bebyggelsen på eiendommen. Bygningsmyndigheten kan ikke se at tiltaket medfører andre vesentlig ulemper. Naturen berøres i liten grad ettersom tiltaket i seg selv er forholdsvis lite i størrelse sett opp mot eksisterende bebyggelse på øya, og da en dispensasjon med vilkår som nevnt vil bidra til å samle bebyggelsen på eiendommen. Bygningsmyndigheten vurderer det også slik at tiltaket ikke medfører ytterligere ulemper for allmennheten,

da området omkring fritidsboligen også i dag må oppfattes som privatisert og som «hustomt» i henhold til friluftsløven § 1a. I henhold til historiske flyfoto var fritidsboligen oppført en gang før foto ble tatt i mai 1956.

Etter en samlet vurdering har bygningsmyndigheten kommet frem til at fordelene ved å gi dispensasjon er klart større enn ulemperne i dette tilfellet, ettersom tiltaket etter bygningsmyndighetens vurdering ikke innebærer ytterligere ulemper for allmennheten dersom det settes vilkår for dispensasjonen som nevnt.

Konklusjon:

Bygningsmyndigheten finner på dette grunnlag at vilkårene for å kunne innvilge dispensasjon i pbl § 19-2 er oppfylt, og har etter vurderingen ovenfor kommet frem til at det gis dispensasjon i dette tilfellet, jf. pbl § 19-2 første ledd. Søknad om dispensasjon innvilges.

Forholdet til private rettsforhold

Tillatelse etter plan- og bygningsloven innebærer ingen avgjørelse av privatrettslige forhold, jf. pbl § 21-6.

Avfall

Bygningsavfall skal håndteres etter forurensningslovens bestemmelser og leveres til godkjent oppsamlingsplass.

Vi gjør spesielt oppmerksom på

Kommer det klage på et vedtak er ikke saken endelig avgjort før klagen er behandlet av klageinstansen. Klagebehandlingen kan medføre at vedtaket blir endret. Igangsetting før klage er avgjort skjer på egen risiko.

Klageadgang

Denne tillatelse er et enkeltvedtak etter forvaltningslovens bestemmelser og kan derfor påklages av tiltakshaver, naboer, gjenboere og andre med rettslig klageinteresse, jf. pbl § 1-9 jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage må fremmes skriftlig og innen 3 uker etter at vedtak er fattet. Klagen sendes til Indre Østfold kommune. En slik klage kan føre til at avgjørelsen blir omgjort. Ansvar og risiko for å sette i gang arbeidet påhviler utbygger så lenge klagefristen ikke er utløpt, og eventuelle klager ikke er avgjort av klageinstansen. Se vedlagt informasjon om klageadgang.

Gebyr

Søknadspåklagte tiltak gebyrlegges i henhold til kommunens gebyrforskrift, jf. pbl § 33-1.

Gebyr	Pris	Antall	Beløp	Merknad
Mindre tiltak jf. pbl § 20-4 a	3800	1	3800	
Dispensasjonssak - delegert	8360	1	8360	

Faktura ettersendes tiltakshaver.

Hilsen

Hans Gunnar Raknerud
enhetsleder
Byggesak

Cecilie Desiré Bergsholm
byggesaksbehandler
Byggesak

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og trenger ikke underskrift.

Kopi til:
Christian Haukenes

Sandli-Ødegaard Rådgivning

Mottakere:
Håkon Andersen

Klagerett

Du har rett til å påklage vedtaket, jf. plan og bygningsloven § 1-9 og forvaltningsloven (heretter fvl) § 28. Klagefristen er 3 uker fra den dag dette brevet kom fram, jf. fvl § 29. Det er tilstrekkelig at klagen er postlagt innen fristens utløp, jf. fvl § 30. Klagen skal sendes til Indre Østfold kommune. Klagen skal være undertegnet, angi det vedtak som det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Du bør også nevne din begrunnelse for å klage og eventuelle andre opplysninger som kan ha betydning for bedømmelse av klagen. Dersom du klager så sent at det kan være uklart for oss om du har klaget i rett tid, ber vi deg også oppgi når du mottok vedtaket. Har du særlig grunn til det, kan du søke om å få forlenget klagefristen. Dersom klagen blir sendt for sent, kan den bli avvist. Du bør derfor i tilfelle opplyse om hvorfor du ikke kan lastes for forsinkelsen. Dersom du ikke får fullt medhold av Indre Østfold kommune, vil klagen oversendes Statsforvalteren i Oslo og Viken for behandling.

Utsetting av vedtaket

Selv om det er klagerett, kan vedtaket vanligvis gjennomføres straks. Du har adgang til å søke om å få utsatt iverksettingen av vedtaket inntil klagefristen er ute eller klagen er avgjort, jf. fvl § 42.

Rett til å se sakens dokumenter og til å kreve veiledning

Med visse begrensninger har du rett til å se dokumentene i saken jf. fvl § 18. Dersom du ønsker innsyn i dokumentene i saken må du henvende deg til Indre Østfold kommune. Der kan du også få nærmere veiledning om adgangen til å klage og om framgangsmåten ved klagen. Kommunen har plikt til å gi veiledning om saksbehandlingsregler og om andre regler av konkret betydning for dine rettigheter og plikter innen gjeldende saksområde, jf. fvl § 11.

Kostnader ved klagesaken

Utgifter til nødvendig advokatbistand kan søkes dekket av det offentlige etter reglene om fritt rettsråd, se lov om fri rettshjelp, 1980 nr. 35. Her gjelder imidlertid visse inntekts- og formuesgrenser. Statsforvalteren i Oslo og Viken eller en advokat/Advokatvakten kan gi nærmere veiledning.

Det er også særskilt adgang til å kreve dekning for vesentlige kostnader i forbindelse med klagesaken, f.eks. til advokatbistand, jf. fvl § 36. Men dette forutsetter vanligvis at kommunen har gjort en konkret feil som fører til endring av vedtaket. Dersom det er aktuelt vil Statsforvalteren gjøre deg oppmerksom på retten til å kreve slik dekning for sakskostnader.